

Навчання та розвиток дітей раннього віку разом з батьками

Старший
викладач
кафедри
дошкільної освіти
КЗ «ЗОІППО» ЗОР
Юрченко Олена
Едуардівна

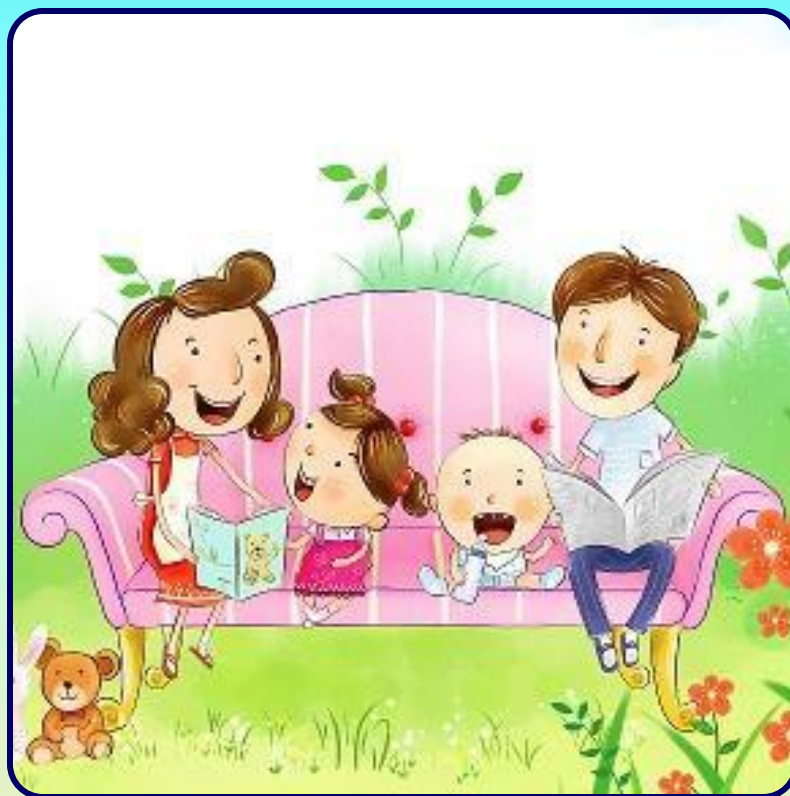
Питання для обговорення:

1. Особливості психічного розвитку дітей раннього віку.
2. Соціальна ситуація розвитку.
3. Особливості організації освітнього процесу в групах короткотривалого перебування дітей раннього віку разом з батьками.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ

РАННЬОГО ВІКУ
Ранній вік є одним із ключових у житті дитини. За цей час дитина оволодіває прямою ходьбою, предметна діяльність стає провідною у психічному розвитку, а мовлення - засобом спілкування, зароджуються ігрова та зображувальна діяльність, розвиваються різні форми спілкування з дорослими та однолітками, інтенсивно формуються новоутворення у пізнавальній та особистісній сфері маляка

В ранньому віці формується основа здорового росту організму, і в першу чергу – розвитку головного мозку. На це впливає спілкування малюка з батьками, активний контакт з зовнішнім світом.

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ

- швидкий темп розвитку організму;
- взаємозв'язок і взаємозалежність стану здоров'я, фізичного і нервово-психічного розвитку;
- висока ступінь орієнтовних реакцій на все навколишнє;
- значення емоцій;
- в розвитку дітей раннього віку провідна роль належить дорослому.

СОЦІАЛЬНА СИТУАЦІЯ РОЗВИТКУ

Соціальна ситуація розвитку в ранньому дитинстві представляє собою ситуацію сумісної діяльності дитини з дорослим на правах співпраці і розкривається у відношеннях:

Дитина –

предмет -

дорослий.

Способи вживання предметів належать дорослому, тільки він може показати їх малюкові. Зміст спільної діяльності полягає у засвоєнні малюком спеціально вироблених способів використання предметів.

1-3-річний малюк, захоплений предметом, не може від нього відволіктися. Заглиблений у предметну дію, він не бачить, що за предметом завжди фігурує дорослий, який створює предмети певного призначення, володіє способами їх використання. Дитина не може самостійно пізнати функції предметів, оскільки їхні фізичні властивості прямо не вказують, як їх потрібно використовувати. Тільки дорослий може підказати способи використання предметів. У цьому полягають суперечності соціальної ситуації розвитку в ранньому дитинстві.

- дитина виконує індивідуальну дію відповідно до заданого дорослим зразка, інакше вона не зможе досягти правильного результату. Тому провідною для неї стає **предметна діяльність**, а **ситуативно-ділове спілкування** - засобом її здійснення. Предметна діяльність спрямована на оволодіння дитиною призначенням предметів, уміння діяти з ними відповідно до закладених у них функцій.
- отже, у процесі предметної діяльності, послуговуючись **ситуативно-діловим спілкуванням**, дитина під керівництвом дорослого оволодіває умінням діяти з

ОСНОВНОЮ УМОВОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВНОЦІННОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ

є створення у дошкільному навчальному закладі предметнорозвивального простору, який має відповідати принципам безпеки, дитячої активності, динамічності та універсальності, раціональності й збалансованості у наповненні різних його складових, комфортності

- Сучасні наукові дані (Лісіна М.І., Виготський Л. С...) свідчать про те, що до дітей раннього віку не застосовні багато прийомів і методи виховання, які використовуються в роботі з дошкільнятами.
- **Для дітей раннього віку необхідні особливі педагогічні впливи,** які відповідають потребам і можливостям дитини і сприяють його повноцінному розвитку.
- визначальними факторами психічного розвитку дитини раннього віку виступає спілкування дитини з дорослим і ведуча предметна діяльність.

ВЗАЄМОДІЯ ДОРΟΣЛИХ (педагогів та батьків) З

ДІТЬМИ

особливе значення має особистісно орієнтована взаємодія з дорослим, яка передбачає індивідуальний підхід до кожної дитини: облік її вікових та індивідуальних особливостей, характеру, звичок, уподобань. При такій взаємодії в центрі уваги дорослого знаходиться особистість дитини, її почуття, переживання, прагнення.

Воно спрямоване на забезпечення позитивного самовідчуття дитини, на розвиток його здібностей і розширення можливостей для їх реалізації.

Це можливо тоді, коли в ЗДО та родині створена атмосфера доброзичливості і довіри між дорослими і дітьми, коли кожна дитина відчуває емоційний комфорт, має можливість вільно висловлювати свої бажання і задовольняти потреби.

Одна з ефективних форм такої взаємодії дорослих з дітьми раннього віку - дитячо-батьківські групи в ЗДО.

Мета діяльності педагогічного колективу ЗДО - розуміння необхідності знаходження нових форм взаємодії педагогів та сім'ї, створення оптимальних умов для збагачення соціального досвіду дітей раннього віку та підвищення психолого-педагогічної компетенції батьків.

Створення дитячо-батьківських груп короткотривалого перебування в ЗДО - ефективне вирішення цього питання.

МЕТА ФУНКЦВОНУВАННЯ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ГРУП В ЗДО:

- гармонійний розвиток дитини раннього віку на тлі позитивних емоційних взаємин між батьками і дітьми раннього віку, в системі дитячо-батьківських відносин;
- Впровадження ефективних форм роботи з батьками, спрямованих на підвищення педагогічної грамотності.

ЗАВДАННЯ:

- забезпечення розвитку та соціалізації дітей раннього віку;
- психолого-педагогічна освіта батьків з питання виховання та розвитку дітей раннього віку;
- налагодження тісної емоційного контакту між батьками і дитиною раннього віку в процесі спільної пізнавально-ігрової діяльності, сприяння процесу адаптації дитини в ЗДО;

- знайомство батьків з найбільш ефективними способами навчання дітей, надання їм допомоги в пошуку найбільш розумного і адекватного способу взаємодії зі своєю дитиною, враховуючи індивідуальні особливості і рівень його актуального розвитку;
- профілактика відхилень і корекція дитячо-батьківських відносин у ранньому віку в процесі ігрової взаємодії батьків з дітьми.

**ЗАНЯТТЯ ВКЛЮЧАЄ В СЕБЕ РІЗНІ
ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯКІ ШВИДКО
ЗМІНЮЮТЬ ОДИН ОДНОГО, ЩО
РОБИТЬ ЗАНЯТТЯ БІЛЬШ**

ФОРМИ І МЕТОДИ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ В ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ГРУПАХ

- зустрічі проходять в спеціально підготовленому розвиваючому середовищі, в якій діти можуть знайти всі необхідні предмети для задоволення своїх пізнавальних інтересів;
- близький дорослий стає активним учасником всього, що відбувається, так як дитина завжди наслідує значимого для нього дорослого, але ж саме батьки - найголовніші і близькі люди в житті дитини. При необхідності мама надає необхідну допомога своїй дитині, стає його асистентом у виконанні запропонованого завдання або гри;
- діти нові знання найкраще сприймають через гру

ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ НА ЗАНЯТТЯХ

1. Пальчикова гімнастика і артикуляційні гри (за допомогою долоньок діти «надувають» кульки або показують пальчиками, як зайчик ворушить вухами, які у їжачка голки, або «печуть» пиріжки для коханих мам; все це поєднується з невеликими веселими віршиками, які перетворюють заняття в захоплюючу, емоційну гру).

2. Завдання, спрямовані на розвиток мови (прослуховування казок, віршів і потешек, складання оповідань за картинками, відгадування загадок, відповіді на питання і гри зі словами).

3. Музичні завдання (розучування веселих пісеньок, гра на народних інструментах - дерев'яних ложках, бубнах, тріскачках і т.д.).

4. Ритмічні вправи (вправи під музику для розвитку почуття ритму).

5. Фізичні вправи (вправи для орієнтування в просторі, координації руху і розвитку почуття рівноваги; більшість фізичних вправ супроводжується веселими віршами і потешками; на заняттях можуть використовуватися брязкальця, спортивні доріжки...).

6. Розвиваючі ігри (рамки Монтессорі, ігри Нікітіних, різні види лото; розвиваючі ігри та вправи, спрямовані на розвиток розумової діяльності малюка).

7. Малювання (малювання пальчиками, пензликом, соломинками, картоплею, зім'ятої папером, ватою, губкою; діти вчаться робити кольорові бризки, як натиснути на олівець, щоб лінія вийшла товстої або тонкої, як робити візерунки на мокрому аркуші; малювання супроводжується ритмизованного промовляння простих слів - дощик «кап-кап-кап», сліди.

8. Ліплення (розвиток дрібної моторики за допомогою пластиліну, глини, теплого воску і солоного тіста; такі ігри розвивають силу і спритність пальчиків, стимулюють мовленнєвий розвиток).

СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОДІЇ ПЕДАГОГІВ

ТА БАТЬКІВ З ДІТЬМИ РАННЬОГО ВІКУ

- дитина здатна сприймати звернення дорослих переважно тоді, коли воно адресовано до неї особисто;
- дитині необхідна присутність дорослого поруч з ним, погляд в очі, ласкавий дотик;
- опора на практичні дії дитини в конкретній ситуації. Мовне спілкування з дитиною має бути включено в контекст його реальної життєдіяльності, головне місце в якій займають дії з предметами. Вербальні методи виховання і навчання - малоефективні.

- діти здатні зосереджувати свою увагу тільки на тому, що їм цікаво, що їх захоплює. Тому всі впливи дорослих повинні бути виразними, емоційними і виразними;
- Слова дорослих повинні бути не просто включені в контекст реальних дій, але мати яскраву інтонаційну забарвлення, супроводжуватися відповідними жестами, рухами, мімікою;

Потреба дитини в співпраці з дорослим.

ОСНОВНІ БЛОКИ ІГОР ДЛЯ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ:

1. Ігри на розвитку пізнавальних психічних процесів: ігри з предметами, з піском, ігри на розвиток мови, рухливі ігри та ігри-саморобки.
2. Ігри на взаємодію з дорослим: тілесно-орієнтовані ігри, засновані на фольклорі; ігрові масажі, ігри на колінах, ігри-забави, ігри з іграшками-саморобками.
3. Ігри на взаємодію з однолітками: хороводні ігри, ігри на розвиток комунікативних навичок.
4. Ігри на розвиток емоційної сфери: гри на зняття емоційної та м'язової напруги, ігри для розвитку емоційної виразності і емпатії, ігри-саморобки для розвитку емоційного світу дитини.

ДОСЯГНЕННЯ РАННЬОГО ДИТИНСТВА У ПСИХІЧНОМУ РОЗВИТКУ:

- на основі фізичного розвитку значно розширюється самотійність дитини, що призводить до усвідомлення нею себе як діяча («Я сам»);
- провідною діяльністю дитини раннього віку виступає предметно-маніпулятивна діяльність, що має ігрове забарвлення;
 - предметно-маніпулятивна діяльність здійснюється на основі предметних дій, що розвиваються у малюка з маніпуляцій;

-розвивається ситуативно-ділова форма спілкування з дорослими, зароджується спілкування з однолітками, виникають передумови ігрової і продуктивної діяльності;

- пізнавальні процеси тісно взаємопов'язані;

- провідним з них виступає наочне сприйняття, на основі якого розвивається впізнавання, освоюються наочні форми мислення (наочно-дієве і наочно-образне), виникає уява, дитина переходить до активного мовлення

- Ефективність психолого-педагогічної роботи з дітьми раннього віку визначається тим, наскільки сім'я приймає, відгукується на виховні впливу педагогів.
- Тісна співпраця педагога з батьками дитини полягає не тільки в наданні різноманітної інформації про дитинство, розвитк, його характерні особливості, але і в навчанні батьків навичкам саморегуляції та ефективного спілкування з дитиною. Співпрацюючи з педагогами батьки зможуть розвивати свою дитину за допомогою найсучасніших методик, а також встановити з ним теплі, дружні і довірчі відносини.

- начальними факторами психічного розвитку дитини раннього віку виступає спілкування дитини з дорослим і ведуча предметна діяльність.
- при адекватному спілкуванні дитини з дорослими і забезпеченні умов для успішного розвитку предметної діяльності в цьому віці закладаються найбільш важливі та фундаментальні людські здібності та особистісні якості - пізнавальні здібності, допитливість, творчу уяву, цілеспрямованість і наполегливість, довіру до інших людей, впевненість в собі і ін .

Список літератури:

- Байєр О.М. Емоційний світ дитинства в освітньому просторі дитячих садків //Дитячий садок. - Видав. «Шкільний світ». - 2010. №25 (553). - С. 4.
- Поліщук Т.Г., Юрасова Т.Ю. Інтегрований підхід у формуванні життєвих компетенцій дітей раннього віку (у взаємодії з батьками у групах короткотривалого перебування) / Основні орієнтири розвитку системи освіти Запорізької області у 2017-2018 навчальному році: метод. рекомендації: у 3-х ч. / За загальною редакцією О.М. Байєр, Л.В. Батліна, Л.М. Михайлова – Частина III. Дошкільна освіта. – Запоріжжя: СТАТУС, 2017. – С. 158-166.

Інтернет-ресурси:

- Аксарина Н.М. Воспитание детей раннего возраста. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу:
<http://www.twirpx.com/file/933551/> (дата звернення: 09.01.2020)

Дякую за
увагу!

